

Jaarverslag 2014

Inhoudsopgave

1.	Verenigingszaken	3
1.1	Organisatie	3
1.2	Financieel jaarverslag	6
2.	Kennisvermeerdering	8
3.	Voorlichting	10
4.	Vleermuisbescherming	12
5.	Winterverblijfplaatsen	13
6.	Kolonietellingen	16
7.	Zolderonderzoek	17
8.	Project vleermuiskasten	18
9.	Afhandeling vleermuismeldingen	21

1. Verenigingszaken

1.1 Organisatie

Leden

Het aantal leden is in 2014 per saldo met 25 toegenomen tot 144 op 31 december. Het aantal donateurs is gelijk gebleven met 3.

Bestuur

Marc van de Valk heeft dit jaar wegens ziekte afscheid genomen als voorzitter. Ook Hans Hartvelt heeft zijn functie neergelegd. Zijn taken zijn per 1 januari 2014 overgenomen door Tina Reilink. Een nieuwe voorzitter is echter niet gevonden, vandaar dat Frans Bosch dit jaar heeft opgetreden als voorzitter ad interim. Tijdens de ALV is Tjeerd Kooij opnieuw toegevoegd aan het bestuur. Halverwege het jaar hebben we, ter onlasting van de overige bestuursleden, Nicole de Rooter toegevoegd aan het bestuur. Omdat zij nog niet door de leden gekozen kon worden, hebben we ervoor gekozen haar als aspirant bestuurslid te benoemen. Tijdens de eerstvolgende ALV zal zij zich kandidaat stellen als bestuurslid.

De bestuurssamenstelling was op 31 december 2014 als volgt:

- Frans Bosch, penningmeester & voorzitter ad interim
- Tina Reilink, secretaris
- Herman Heskamp, voorlichtingscoördinator
- Tjeerd Kooij, kenniscoördinator
- Nicole de Rooter, aspirant bestuurslid

Regiostructuur

Ter bevordering van de onderlinge contacten en ter onlasting van het bestuur is een regiostructuur ontwikkeld, waarbij Gelderland was opgedeeld in 15 regio's. In 2014 moesten 3 regio's het helaas nog steeds zonder regiocoördinator stellen. In 2014 is echter een extra regio aan deze structuur toegevoegd, namelijk de Regio Wijchen, waarmee het totaal op 16 komt. Wijchen had een club met actieve vleermuis mensen, en de coördinator van deze groep is nu regiocoördinator voor deze regio. De mate waarin activiteiten in de regio's worden aangeboden (waaraan overigens ook niet-leden kunnen deelnemen) verschilt sterk per regio. Regiocoördinatoren worden aangemoedigd om verslagjes van hun activiteiten te publiceren in de ledenbrief.

Algemene Ledenvergadering

De jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV) is bij uitstek het moment waarop de leden elkaar ontmoeten, nieuws en ervaringen uitwisselen en de ontwikkelingen binnen de vereniging worden besproken. In 2014 werd de ALV gehouden op zaterdag 23 maart en voor het eerst in Multifunctioneel Centrum Presikhaven te Arnhem. De ALV werd door 18 leden geheel of gedeeltelijk bijgewoond. Van verschillende leden was bericht van verhindering ontvangen.

Het ochtenddeel van de vergadering werd traditioneel besteed aan de organisatorische zaken binnen de vereniging zoals bestuursverkiezingen, het jaarverslag, het financieel jaarverslag en de begroting.

Het jaarverslag wordt alleen nog op papier verzonden naar leden en donateurs die niet over een e-mail adres beschikken. Bij de jaarafsluiting ging het om nog slechts 2 personen. De overige leden en donateurs ontvangen het jaarverslag in digitale vorm per e-mail. Relaties van VleGel (waaronder de contactpersonen van natuurorganisaties en alle Gelderse gemeenten), ontvangen een e-mail waarin wordt aangegeven dat het jaarverslag vanaf dat moment kan worden gedownload van de website.

Tijdens het middagdeel werden verder de volgende presentaties gegeven:

- Gerhard Glas gaf een overzicht van de vermeldenswaardigheden van de wintertellingen 2013 / 2014, o.a. met bijzondere vondsten. Zie verder hoofdstuk 5.

- Herman Heskamp vertelt over de activiteiten van komend jaar en het VleGel-weekend
- Herman Heskamp vertelt over de vleermuismonitoring die hij samen met Ruud Kaal en Jan Mannak zal gaan doen in het Beekbergerwoud.
- Tina Reilink vertelt over het vleermuis kastenproject dat de Zoogdiervereniging aan het opzetten is in Park Lingezen.
- Thijs Bosch en Gerie Mensink presenteren beide een project waarvoor ze de door het bestuur beschikbare €1000 aan willen besteden. Thijs presenteert een telinrichting en Gerie een lespakket voor basisscholen. Na stemming blijkt het aantal stemmen ongeveer gelijk en gaat het bestuur nog overleggen waaraan het geld besteed gaat worden.

Interne communicatie

De communicatie met de leden vindt verder plaats via de volgende kanalen:

- Ledenbrieven. In 2014 zijn 3 ledenbrieven verzonden. Normaliter zijn dat er ongeveer 4.
- E-mail. Voor dringende tussentijdse berichten zijn via groepsverzending aan alle leden e-mails verzonden.

Website

De website van VleGel met als URL www.vlegel.org geeft aan belangstellenden informatie over de vereniging en haar activiteiten. Op de website is altijd actuele informatie over de geplande activiteiten te vinden, alsmede foto's van reeds uitgevoerde activiteiten. Er is ook een besloten deel dat alleen voor de leden toegankelijk is via een inlogprocedure. In dit deel kunnen onder andere alle belangrijke documenten van de vereniging worden gedownload, zoals de actuele ledenlijst.

Gemeentegidsen

De contactgegevens van VleGel zijn ook te vinden in de gemeentegidsen, die inmiddels grotendeels digitaal zijn. De opzet is dat zoveel mogelijk de contactgegevens worden opgenomen van een lid dat in de desbetreffende gemeente woont. Zijn in een gemeente geen leden woonachtig dan worden de contactgegevens van de desbetreffende regiocoördinator opgenomen. Is die er ook niet dan worden de contactgegevens van het secretariaat opgenomen. Met de uitgevers van de gemeentegidsen is afgesproken dat de controle op de actualiteit van de gegevens door het secretariaat wordt gedaan.

Vleermuis.net

Dé website in Nederland op het gebied van vleermuizen is vleermuis.net. Op deze website heeft VleGel een eigen pagina (Werkgroepen > Vleermuiswerkgroep Gelderland).

Externe contacten

Vleermuiswerkgroep Gelderland onderhoudt met de volgende organisaties contacten:

- Zoogdiervereniging. VleGel is een zelfstandige vereniging en geen werkgroep van de Zoogdiervereniging zoals dat in sommige andere provincies wel het geval is. Daar zijn zoogdierwerkgroepen die zich ook met vleermuizen bezig houden. In 2014 heeft een overleg met de Zoogdiervereniging plaatsgevonden waarin we hebben besproken hoe wel elkaar wederzijds het beste van dienst kunnen zijn, zonder dat de VleGel een werkgroep van de Zoogdiervereniging wordt.
- Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN). De VLEN is vooral bekend van de website vleermuis.net, het jaarlijkse VLEN-congres en de Nacht van de Vleermuis. In 2013 was er geen gestructureerd overleg tussen vleermuis-/zoogdierwerkgroepen in VLEN-verband.
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland. Met SLG wordt samengewerkt ten aanzien van het afhandelen van vleermuis meldingen (zie hoofdstuk 9).
- Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Stichting Het Geldersche Landschap / De Geldersche Kasteelen. Contacten met deze terreinbeherende organisaties vonden met name lokaal plaats en betroffen in de meeste gevallen de uitvoering van wintertellingen en het beheer van de winterobjecten.

- Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA). De NVWA beheert het meldpunt voor bijtincidenten met vleermuizen. De NVWA kan aan VleGel nadere informatie vragen over bepaalde meldingen en verder is er overleg bij geconstateerde rabiësgevallen. VleGel ontvangt de kwartaalrapporten van op rabiës onderzochte dieren (zie hoofdstuk 9).

Op lokaal niveau wordt uiteraard met een veelheid aan organisaties contacten onderhouden zoals met gemeenten, dierenasiels, dierenartsen, dierenambulances, IVN, KNNV, groenforums, en dergelijke.

1.2 Financieel jaarverslag

Omschrijving	Resultaten 2014	Begroting 2014	Resultaten 2013
<u>INKOMSTEN (in €)</u>			
Contributies	1335,00	1.100,00	1095,00
Overige algemene inkomsten	149,37	100,00	200,04
Voorlichting	605,00	100,00	80,00
Workshops	0,00	0,00	0,00
VleGel-weekend	0,00	0,00	0,00
Onderzoek	325,00	240,00	240,00
Overige activiteiten	250,00	250,00	250,00
Totaal	2664,37	1.790,00	1865,04
<u>UITGAVEN (in €)</u>			
Organisatiekosten	405,85	400,00	380,12
Jaarvergadering en jaarver- slag	0,00	120,00	89,20
Materiaalkosten	0,00	100,00	0,00
Voorlichting	115,78	100,00	214,22
Workshops	119,70	200,00	0,00
VleGel-weekend	160,53	300,00	479,39
Onderzoek	653,73	50,00	13,95
Overige activiteiten	9,24	1000,00	72,75
Reservering mistnetten	150,00	150,00	150,00
Totaal	1614,83	2.270,00	1399,63
Overschot (+) of tekort (-)	1049,54	-480,00	465,41

Toelichting

Inkomsten

- Contributies: het begrote bedrag overschreden door de ledenaanwas.
- Overige algemene inkomsten: er zijn twee schenkingen gedaan voor adviezen.
- Voorlichting: er zijn relatief veel betaalde excursies of lezingen geweest.
- Onderzoek: er is een aantal vleermuiskasten verkocht (tegen inkoopprijs).

Uitgaven

- VleGel-weekend: er waren geen kosten voor het verblijf.
- Onderzoek: het geld voor de onkostenvergoeding van een paar jaar is besteed aan een thermoskan voor alle wintertellers.
- Overige activiteiten: het geld voor het project dat door de leden gekozen kon worden, is niet nog besteed.

BALANS PER 31 DECEMBER 2014

ACTIVA			PASSIVA		
	31-12- 14	31-12- 13		31-12- 14	31-12- 13
NL70INGB0001995893	2243,13	997,96	Vrij kapitaal	7454,74	6.340,20
Rentemeerrekening	6611,61	6542,24	Algemene reserve	500,00	500,00
Overlopende activa	0,00	80,00	Reservering mistnetten	900,00	750,00
			Overlopende passiva	0,00	30,00
TOTAAL	<u>8854,74</u>	<u>7.620,20</u>	TOTAAL	<u>8854,74</u>	<u>7.620,20</u>

Toelichting

- De financiële situatie van de vereniging is gezond te noemen.
Jaarlijks wordt € 150 toegevoegd aan de reservering voor de vervanging van de mistnetten.
Afgesproken is dat er altijd een strategische reserve van € 500 aanwezig moet zijn.
Het kapitaal dat niet is vastgelegd voor reserveringen, is beschikbaar voor vrije besteding.

2. Kennisvermeerdering

Jaarlijks VleGel-weekend

In 2014 vond het jaarlijkse VleGel-weekend plaats in Oud-Reemst, waar we te gast waren bij Natuurmonumenten, in het eerste weekend van juni.

Met een groep van bekenden en nieuwe leden hebben we natuurgebied Wolfheze in de nachtelijke uren bezocht. Ondanks een warme eerste nacht werden er weinig vleermuizen gehoord en gevangen. Bij terugkomst in de werkschuur op Planken Wambuis zocht een groot deel zijn/haar bijbehorende slaapzak op. Een paar enthousiastelingen hebben in de ochtend nog een aantal zwermende vleermuizen gespot op het terrein van Pro Persona. Na een goed verzorgde maaltijd klaargemaakt door de buurman gingen we met goede moed weer op pad. Dit keer kwamen we terug met een beter resultaat. Zowel op Reijerscamp als Wolfheze werden in totaal 5 soorten vleermuizen gevangen. Ondanks geen hoge aantallen getelde vleermuizen was het een geslaagd weekend!

Het gezamenlijke eten op zaterdagavond, met geweldig weer (foto: Nicole de Ruiter)

Workshops en excursies

Ter bevordering van kennis en vaardigheden, werden in 2013 weer een aantal activiteiten georganiseerd. Ze werden allemaal geleid door ter zake deskundige leden van VleGel.

- Workshop geluiden voor gevorderden (baardvleermuizen) (18 april)
- Workshop geluiden voor beginners (23 mei)
- Excursie naar winterverblijf Klein Heidekamp (28 september)

Veel leden willen wel eens een winterverblijf bezoeken, maar de mogelijkheden daartoe zijn beperkt. Daarom organiseert VleGel elk jaar in de herfst een bezoek aan het grootste overwinteringsverblijf van Gelderland (>1.000 dieren). De kelders zijn dan inmiddels bevolkt door enkele tientallen dieren. Zij zijn dan nog niet in winterslaap, maar in gewone slaap en het beeld komt goed overeen met dat in de winter. Een datalogger registreert de in- en uitvliegende dieren. Dit jaar waren weer veel meer vleermuizen te bewonderen.

- Workshop herkenning winterslapende vleermuizen (27 november)

Ook een jaarlijks terugkerende en druk bezochte workshop. Een must voor wintertellers, maar ook heel interessant voor niet-tellers, omdat het voor bepaalde soorten

nog steeds erg lastig is om ze aan de hand van uiterlijke kenmerken te determineren. Hierbij waren dit jaar veel nieuwe leden aanwezig. Hoewel de activiteiten nog steeds primair voor de eigen leden worden georganiseerd, zijn ze ook toegankelijk voor niet-leden, zodat ook zij kennis kunnen maken met de activiteiten van de vereniging. Hier werd ook dit jaar weer gebruik van gemaakt. Naast de algemene activiteiten werden ook in de verschillende regio's activiteiten georganiseerd, zoals excursies of tellingen.

3. Voorlichting

Sinds de komst van een nieuwe voorlichtingscoördinator in het bestuur (Herman Heskamp) heeft deze belangrijke activiteit weer een impuls gekregen en wordt steeds verder uitgebouwd. De meeste voorlichtingsactiviteiten vinden plaats op verzoek, waarbij uiteraard jaarlijks terugkerende activiteiten zijn. Ze worden doorgaans uitgevoerd door in de buurt wonende leden zonder dat deze vanuit het bestuur worden aangestuurd. Wel zijn er vanuit de vereniging voorlichtingsmaterialen beschikbaar. Er worden verschillende voorlichtingsmethoden gebruikt, die desgewenst kunnen worden gecombineerd:

- Lezing
Als het gaat om een publiekslezing is het onderwerp de levenswijze van vleermuizen in het algemeen. Deze wordt geïllustreerd met behulp van een film of een PowerPoint presentatie. Voor speciale groepen kan ook een lezing op maat worden verzorgd.
- Wandeling met de batdetector
Een wandeling met de batdetector is een openbaring voor wie dat nog nooit heeft meegemaakt. De deelnemers maken in de natuur kennis met verschillende soorten vleermuizen en hun ultrasone geluiden.
- Kraam
De kraam wordt geplaatst op evenementen met een "groen" karakter. Het geven van positieve informatie over vleermuizen (wegnemen van eventuele negatieve gevoelens) is een belangrijke doelstelling. Ook wordt voorlichting gegeven over de activiteiten van de vereniging. Na jaren niet meer te zijn ingezet is gebleken dat de materialen zijn verouderd. In 2014 heeft het vernieuwen van deze materialen doorgang gevonden. Zo zijn er bijvoorbeeld visitekaartjes met de contactgegevens van VleGel gemaakt.

Activiteitenoverzicht

Apeldoorn: Lezing bij de dierenambulance Overgelder, over omgang met meldingen van vleermuizen.

Apeldoorns Kanaal: Excursie, alleen dwergvleermuizen waargenomen.

Beekbergerwoud: Inventarisatie m.b.v. batdetector en batlogger

Arnhem: Excursie bij La Rocha, Sonsbeek; Workshop geluiden en batlogger (3x) voor leden van Vrienden van de Hoge Veluwe.

Borculo: Een voorlichtingskraam op de Natuur en Milieudag

Brummen: Voorlichtingskraam op het Fete de la Nature.

De Steeg: Excursie voor de Nacht van de Vleermuis.

Doesburg: Excursie voor de Nacht van de Vleermuis

Eerbeek: Excursie in het kader van de Nacht van de Vleermuis; voorlichtingskraam op diierendag.

Ede: Film, quiz en wandeling met de batdetector vanuit Natuurcentrum Veluwe (2x).

Ede: Een voorlichtingskraam op de jaarlijkse Kernhem Fair.

Ermelo: Vijf excursie in samenwerking met Natuureducatief Centrum het Pakhuis en Natuurmonumenten en een ecologieproject op College Groevenbeek; lezing over vleermuizen.

Elden: Voorlichtingskraam bij de boomfeestdag in Park Lingezen.

Neede: Rondleiding door vleermuismuseum (14 personen), activiteit rond vleermuizen voor kinderen en senioren (ongeveer 50 personen), excursie bij camping D'n Eversman (30 deelnemers), excursie voor de Nacht van de Vleermuis (15 deelnemers).

Oeken: Kolonie gewone dwergvleermuizen geteld met, in juni, 52 uitvliegers.

Winterswijk: Kraam bij open dag Winterswijkse steengroeve, informatiebord over vleermuizen bij landgoed

Regio Noord-Veluwe: twee keer een kolonie laatvliegers geteld i.s.m. lokale KNNV (8 personen), waarbij op 30 mei 86 en op 13 juni 94 uitvliegers zijn waargenomen.

Excursie vleermuisproject College Groevenbeek te Ermelo(foto: Rob Nijman)

Nacht van de vleermuis

In het laatste weekend van augustus wordt in heel Europa aandacht besteed aan vleermuizen tijdens de European Bat Night. In Nederland worden de activiteiten gecoördineerd en gefaciliteerd door de Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN). In de volgende plaatsen zijn wandelingen met de batdetector georganiseerd: **Neede, Doesburg, Arnhem, De Steeg** en **Eerbeek**.

Vleermuismuseum

In Neede bevindt zich het officiële Nederlandse vleermuismuseum. Helaas heeft het stichtingsbestuur van de Stichting Vleermuizendorp Neede in oktober 2014 het besluit moeten nemen de expositie te sluiten in verband met vernielingen van de tentoongestelde materialen. De expositie blijft toegankelijk voor excursies op aanvraag.

Vleermuizen in de Stad

Vleermuizenindestad.nl is een website die alle informatie over het omgaan met vleermuizen in de stad bundelt. De initiatiefgroep houdt elk jaar een symposium over dit onderwerp, dit jaar in Delft.

VleGel(leden) in de media

Ook in 2014 kwamen VleGel of leden van VleGel weer in het nieuws.

- Frans Bosch
- Thijs Bosch
- Kristina Drost
- Jan Hop

De krantenartikelen zijn als bijlagen worden opgenomen. Zowel, Frans, Kristina als Jan kwamen in het nieuws vanwege de cursus afhandeling van vleermuismeldingen die dit jaar weer gegeven is, in samenwerking met Stichting Landschapsbeheer Gelderland. Thijs kwam in het nieuws vanwege de vondst van een groot winterverblijf voor vleermuizen op de Veluwe.

Voorlichting vanuit het secretariaat

Ook in 2014 is VleGel weer vele malen benaderd met vragen over vleermuizen. Over de leefwijze van vleermuizen, hulp bij een spreekbeurt, vragen m.b.t. ecologisch onderzoek, verzoeken om inventarisatiegegevens, hulp bij mitigerende of compenserende maatregelen, vragen van journalisten, van studenten, e.d. Alle vragenstellers zijn zo goed mogelijk geholpen of doorverwezen.

4. Vleermuisbescherming

Vleermuisbescherming is een belangrijke doelstelling van de vereniging. VleGel wordt geregeld benaderd door mensen die zich zorgen maken over vleermuizen in verband met geplande ruimtelijke ingrepen. Overigens speelt vaak ook eigenbelang een rol. Daarnaast kunnen leden zelf stuiten op mogelijk negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Door in gesprek te gaan met de initiatiefnemers of vergunningverlenende instanties te informeren wordt getracht de negatieve effecten te voorkomen. Eventueel worden de vleermuisactiviteiten ter plaatse bekeken met een batdetector. VleGel voert zelf echter geen ecologisch onderzoek uit, dat laten wij graag over aan de ecologische adviesbureaus. Als VleGel hiervoor wordt benaderd wordt verwezen naar de website waar een lijst kan worden gedownload met ecologische adviesbureaus in Gelderland die ook vleermuisonderzoek aanbieden. Indien nodig worden zienswijzen of bezwaarschriften ingediend (altijd via het bestuur).

In het afgelopen jaar hebben leden en/of het bestuur bemoeienis gehad met de volgende beschermingsactiviteiten:

- **Apeldoorn:** In Park Zuidbroek is een vleermuiswinterverblijf gebouwd in combinatie met een oeverzwaluwenrand.
- **Ede:** Met de gemeente Ede ontstaat een steeds intensiever contact met betrekking tot ruimtelijke plannen waarvoor gebouwen moeten worden gesloopt en/of grotere aantallen bomen moeten worden gekapt. Deze plannen worden dan, al dan niet via de Stichting Milieuwerkgroepen Ede, aan ons ter reactie voorgelegd, doorgaans met een ecologisch advies. Dit laatste is opgesteld door één van de stadsecologen (als geen vleermuisinventarisatie nodig lijkt te zijn) of door een ecologisch adviesbureau (als wel een vleermuisinventarisatie nodig is). Door deze vroegtijdige betrokkenheid van leden van VleGel kunnen zienswijzen en bezwaarschriften worden voorkomen. In 2014 zijn wij zo betrokken geweest bij:
 - kap van bomen en sloop van gebouwen in de westelijke spoorzone;
 - kap van bomen langs diverse singels in de wijk Veldhuizen;
 - sloop van het voormalige MGD-gebouw aan de Eikenlaan;
 - integrale vleermuisinventarisatie bebouwde kom Bennekom;
 - kap van bomen aan de Luynhorst;
 - herontwikkeling gebied 'Park Reehorst';
 - bouwplan Munnikebeek te Ederveen;
 - verplaatsing tennisvelden te Ederveen;
- **Doetinchem:** Advies over isolatie aan de gemeente Doetinchem
- **Vogelenzang (Rhenen):** Advies gegeven om een traforuimte om te bouwen tot winterverblijf.

5. Winterverblijfplaatsen

Tellingen vleermuizen in winterkwartieren winter 2013/2014.

Het was in vergelijking met vorig jaar een bijzonder zachte winter. Na enige lichte vorst begin december zette de winter niet door en bleef het verder zacht. Onder leiding van 19 tellingleiders zijn in totaal 247 objecten bezocht. Acht daarvan (waaronder drie in 2013 nieuw gebouwde) werden voor het eerst geteld. In 197 objecten werden één of meer winterslapende vleermuizen aangetroffen, verspreid over 85 atlasblokken (deze vermelding dateert nog uit de tijd van de voorgaande atlassystematiek). Alle tellingen zijn uitgevoerd tussen half december en half februari. De gegevens zijn ingevoerd in de bestanden met wintertellingen van het project Zoogdiermonitoring en tevens (maar dan als positieve verspreidingsgegevens) in de Nationale Databank Flora en Fauna. De tellingen leverden alles bij elkaar het volgende totaalresultaat:

Vleermuissoort:	aantal:	(%)	blokken
baardvleermuizen (<i>Myotis myst./brandtii</i>)	443	(11.2)	35
brandts vleermuis (<i>Myotis brandtii</i>)	-		-
franjestartaart (<i>Myotis nattereri</i>)	984	(24.8)	49
bechsteins vleermuis (<i>Myotis bechsteini</i>)	-		-
vale vleermuis (<i>Myotis myotis</i>)	1		1
watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>)	1867	(47.0)	46
meervleermuis (<i>Myotis dasycneme</i>)	86	(2.1)	7
dwergvleermuizen (<i>Pipistrellus</i> sp.)	55	(1.4)	7
laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)	-		-
grootoorvleermuizen (<i>Plecotus</i> sp.)	375	(9.4)	71
ongedetermineerde vleermuizen	159	(4,0)	33
	----- +		
Totaal	3970		85

In totaal zijn ongeveer 290 minder dieren geteld dan vorig jaar. Vergelijken we alleen de objecten die zowel in winter 2012-2013 als nu zijn geteld, dan zijn daarin ongeveer 400 (dus circa 10%) vleermuizen minder geteld. Rond de 160 daarvan komen voor rekening van de kelders Klein Heidekamp, waar wel vaker zulke grote verschillen optreden. Nergens werden opvallend hogere aantallen geteld dan vorig winter, wat past in het algemene beeld van de aantallen. Niettemin was hier en daar herstel van de aantallen te zien, zoals in Zilven en Uddel. Ook in de tien kelders in het Staatswildreservaat samen werden ruim meer dieren geteld dan vorig jaar. Lagere aantallen dan vorig jaar waren er natuurlijk op vele plaatsen maar nergens opvallend, behalve in Staverden, Stroe (put), Aardhuis (put), fort Vuren en steenoven Blauwe Kamer. Tot de 'kleine succesjes' kan de eerste (grootoor-)vleermuis in een nieuwgebouwde vleermuiskelder bij Epe worden gerekend. Zoals elke winter leverden de tellingen weer enkele nieuwe verspreidingsgegevens op. Meldingen van dode vleermuizen (die voor monitoring niet meetellen) betroffen met name verdronken exemplaren in kelders met water, er werden ditmaal weinig slachtoffers van predatie genoteerd.

Wat betreft de soorten is het meest opmerkelijk dat voor de derde achtereenvolgende winter een vale vleermuis in een ijskelder bij Baak aanwezig was. Ook bijzonder was de vondst een gechipte meervleermuis in een bunker op de Hoge Veluwe die de voorgaande herfst gevonden (en gechipt) bleek te zijn in een vleermuiskast bij Alkmaar. In de kelders Klein Heidekamp werden diverse "oude bekende" gechipte meervleermuizen aangetroffen, waarvan enkele op dat moment tenminste 8,5 jaar oud waren. Het totale aantal meervleermuizen bleef tamelijk constant. Opnieuw een nieuwe vindplaats van deze soort ver buiten de "winterkern" Vliegveld Deelen (e.o.), nu namelijk in een nieuw gevonden object te Hoog Buurlo. Het aantal franjestaarten nam opnieuw met meer dan 100 toe, echter nergens met opvallende aantallen behalve in het totaal van de objecten in het Staatswildreservaat.

Bij de baardvleermuizen nam het aantal behoorlijk af en lijkt de vorig winter gesignaleerde geografische verschuiving vastere vorm aan te nemen. In het "baardvleermuisbastion" Nieuwe Hollandse Waterlinie is nog wel de grootste concentratie te vinden, maar de aantallen nemen hier geleidelijk verder af; gelijktijdig is met name in de forten sprake van restauratie en herbestemming. In het tweede concentratiegebied, in een ruime halve cirkel rond Dieren, werden opnieuw rond de 100 baardvleermuizen geteld. Ditmaal waren er geen meldingen van mogelijke Brandt's vleermuizen.

Er werden ruim 30% minder grootoorvleermuizen geteld, een gebruikelijk soort verschil in zachte winters zoals deze. Ook het hoge aantal van vorige winter in de steenoven Blauwe Kamer handhaafde zich hier niet.

Gewone dwergvleermuizen werden opnieuw minder en ook in minder objecten aangetroffen.

Nergens werden deze winter laatvliegers gevonden en ook nu weer bleef Bechsteins vleermuis een gedroomde maar niet aangetroffen soort.

Leden die het allemaal precies en per object willen weten en vergelijken kunnen het gedetailleerde resultatenoverzicht 2013-2014, evenals die van voorgaande winters, vinden op de VleGel-website bij de downloads op het besloten gedeelte voor leden.

Onderhoud, advisering en aanleg

Nijmegen, LIMOS-terrein. Hier zijn na overleg, naast de reeds langer getelde, nog eens vier bomvrije schuilplaatsen beschikbaar gekomen als winterverblijf en toegankelijk gemaakt voor inspectie.

Gorsseel. Ter vervanging van het ingestorte toegangsluik is op deze particuliere kelder een nieuwe en hogere ingangspartij gemaakt; hopelijk draagt deze er toe bij dat vleermuizen de kelder nu wel kunnen vinden.

Wezep, Wezeperheide. Op het terrein van het Vitens pompstation is een kolossale voormalige reinwaterkelder niet gesloopt maar wel beschikbaar gesteld en aangepast om te kunnen gaan functioneren als winterkwartier.

Arnhem, La Cabine. Op basis van goed overleg met Vitens en nadat twee nieuw gebouwde kelders bleken te functioneren als compensatie, is hier op basis van een onthefing een bomvrije schuilplaats gesloopt in verband met nieuwbouw van een pompstation.

Doesburg, Ooipoort. Om aan herhaaldelijke grove vernielingen een eind te maken is door de gemeente de toegangsdeur vervangen door een muur met invliegopening; een nieuw mangat van bovenaf geeft nu toegang voor inspectie en tellingen.

Zelhem. Staatsbosbeheer bracht in de kelder bij Halle wegkruipvoorzieningen aan in de hoop dat hierdoor meer vleermuizen een plekje zullen vinden in deze kelder.

Zeddam. Het terreinbeheer rond de kelder op Montferland en het vervangen van de deuren door té strak sluitende zijn reden tot enige zorg over dit object als winterkwartier.

Epe. De recent gebouwde vleermuis-kelder aan de Meent is (waarschijnlijk kort na de telling) opengebroken en er is brand in gesticht; in de loop van het jaar is een nieuwe en hopelijk meer inbraakbestendige deur aangebracht.

Wijchen, Alverna. Aan de projectontwikkelaar van dit voormalig militair terrein is geadviseerd over voorzieningen voor het meer aantrekkelijk maken van een loods met natuurbestemming voor winterslapende vleermuizen.

Arnhem, Koningsweg-Noord & Zeven Provinciën. Ook op dit voormalig militaire terrein is sprake van projectontwikkeling; hier is geadviseerd over de bouw van een nieuwe vleermuis-kelder als compensatie voor het verlies van twee bestaande winterverblijfplaatsen.

Hoge Veluwe. Geadviseerd is over voorzieningen voor het geschikter maken van twee voormalige voerkelders als winterkwartier.

Vuren. Een veehek dat is geplaatst rond de oven zorgt voor minder verstoring door wandelaars en honden, maar de jeugd blijft fikkie stoken en ook zijn twee ovenkamers in gebruik als koeienstal; bij dit alles was het aantal vleermuizen nog niet eerder zo hoog.

Zoelen. Staatsbosbeheer heeft conform advies een deur aangebracht en een raam dichtgezet waardoor het klimaat veel stabielier is geworden.

Heerewaarden. Staatsbosbeheer zag zich wederom genoodzaakt de toegangsdeur te herstellen na vandalisme.

Harskamp. Een voormalige militaire doelenkelder is beter ingericht als winterkwartier, onder meer zijn paardenstalroosters aangebracht en is het gronddek aangevuld.

Gietelo. Herstel van één van beide kelders zeer laat in het jaar maakte deze kelder even niet beschikbaar voor vleermuizen maar betekent wel behoud als winterkwartier.

Nieuwe Hollandse Waterlinie. Een aantal groepsschuilplaatsen aan de Molenkade werd ingericht voor overwintering van vleermuizen. Op Fort Vuren blijkt al eerder een nieuwe kelder aan één van de fortgebouwen te zijn gebouwd als compensatiemaatregel voor verlies van dat gebouw als winterkwartier wegens een nieuwe functie.

Hoog Buurlo: In het winterverblijf (staat in verbinding met een 50 m diepe put) van Hoog Buurlo is een infrarood telinrichting geplaatst en een tijdelijke antenne om chipte meer-vleermuizen waar te nemen.

Zevenaar: De verwachting dat een kelder na restauratie van het betreffende gebouw beschikbaar zou komen voor vleermuizen is niet uitgekomen door wijziging van de plannen.

Een van de bunkers op het LIMOS-terrein in Nijmegen, zoals ze in oude situatie waren (Foto: Nanne Nauta)

6. Kolonietellingen

Een kolonie vleermuizen bestaat uit een groep genetisch aan elkaar verwante dieren waarvan de vrouwtjes 's zomers één of meerdere kraamgroepen vormen. Het aantal kraamgroepen vormt dus een indicatie voor het aantal kolonies. Een kraamgroep, die doorgaans uit enkele tientallen tot wel honderden dieren bestaat is ook gemakkelijker te ontdekken dan verblijfplaatsen van solitaire mannetjes. Uiteraard wil VleGel graag weten hoeveel kolonies er zich van de verschillende soorten vleermuizen in Gelderland bevinden en welke ontwikkeling die te zien geven.

Al enkele jaren kunnen mensen die een groep vleermuizen in hun huis hebben of die een boom kennen waar een groep vleermuizen in verblijft, dat melden op de website www.vleermuis.net (Vleermuis gezien). Het gaat hierbij niet om de meldingen die binnenkomen via het klachtennetwerk van SLG. Iedere provinciale vleermuiswerkgroep heeft toegang tot de meldingen uit de desbetreffende provincie. Vanuit VleGel coördineert Gerrit Kolenbrander deze activiteiten. Na een melding neemt hij contact op met de melder om meer inzicht in de melding te krijgen en vast te stellen of een bezoek ter plaatse nodig is. Vanuit de kennisbehoefte van VleGel is dat doorgaans wenselijk omdat een gemiddelde burger nu eenmaal geen vleermuissoorten kan onderscheiden. In dat geval wordt de melder doorverwezen naar de dichtstbijzijnde VleGel-lid. Een telling ter plaatse biedt tegelijkertijd veel mogelijkheden om voorlichting te geven aan de bewoners (en vaak ook aan nieuwsgierige burens).

De meldingen van 2014

Er waren dit jaar maar 6 meldingen en 2 klachten. Zoals elk jaar kwamen de meldingen verspreid uit de hele provincie.

In de loop van de jaren is het aantal meldingen wel veranderd. Oorspronkelijk bedoeld als meldpunt voor kolonie tellingen wordt het steeds meer een algemeen meld punt. Dit houdt ook in dat er meldingen binnen komen waar je niet zoveel mee kunt, zoals `ik zie bij mij vleermuizen bij mij in de straat vliegen`. Ook worden er vragen gesteld van waar ze kunnen zitten.

Het merendeel van de meldingen is telefonisch of per email afgehandeld. Daarbij werd er evt. verwezen naar het dichtstbijzijnde lid van de vleermuiswerkgroep of klachtenafhandelaar.

In Epe zijn dit jaar weer de uitvliegers bij een kolonie Laatvliegers geteld. Op 13 juni waren er 94 dieren aanwezig.

7. Zolderonderzoek

Sinds 2008 vormen de zoldertellingen in Gelderland een onderdeel van het monitoringproject zoldertellingen van de Zoogdiervereniging. Dit monitoringproject is gestart in Zuid-Nederland met als doelsoorten: Grijsze grootoorvleermuis en Ingekorven vleermuis. Andere soorten gelden als "bijvangst". Omdat deze soorten in Gelderland vooralsnog niet voorkomen, hebben we hier uitsluitend met "bijvangst" te maken. Voor dit project heeft de Zoogdiervereniging telformulieren en een handleiding ontwikkeld. Ten behoeve van de uniformiteit worden deze ook in Gelderland gebruikt. Hoewel in Zuid-Nederland in de maand augustus wordt geteld hebben wij deze werkwijze niet overgenomen. In Gelderland wordt vooralsnog de gehele zomer geteld.

Zoldertellingen 2014

Afgelopen jaar zijn er weer diverse zolders bezocht. Hierbij zijn een aantal zolders die al jaren worden geteld maar ook een aantal nieuwe zolders in de Betuwe, het land van Maas en Waal en in Arnhem en omgeving.

Vijf nieuwe mensen op het gebied van zoldertellingen zijn mee geweest met ervaren tellers en zullen hopelijk volgend jaar zelfstandig zolders gaan tellen.

In 2014 zijn er op de zolders 3 soorten waargenomen en mest van een 4^e soort (baardvleermuizen). Dit laatste op de zolder van het landhuis op landgoed Halsaf, waar al jaren een kolonie baardvleermuizen aanwezig is. Op vier locaties zijn enkele dwergvleermuizen aangetroffen. In totaal gaat het om 8 dieren. Helaas is dit op 2 locaties alleen maar vastgesteld door het vinden van enkele dode dieren. Naast deze vier locaties wordt er op veel zolders wel mest van dwergvleermuizen gevonden. De meest gevonden soort is uiteraard ook dit jaar weer de gewone grootoorvleermuis. In totaal zijn er 110 grootoren geteld in 2014. Groepen van 5 of meer dieren zijn op 8 locaties gevonden. Dat we eigenlijk niet alleen naar kerkzolders moeten kijken blijkt uit de tellingen op de Veluwe. Daar worden op twee zolders van schoolgebouwen ook grootoren gevonden. De laatste soort is de laatvlieger, daarvan is dit jaar 1 locatie geteld. Hier waren 38 dieren aanwezig.

Grootoorvleermuizen op een zolder (Foto: Peter te Morsche)

8. Project vleermuiskasten

De doelstellingen van het project zijn:

- Het verzamelen van informatie m.b.t. het gebruik van kunstmatige vleermuisverblijven.
- Het verstrekken van informatie over kunstmatige vleermuisverblijven.
- Het coördineren van activiteiten m.b.t. vleermuiskasten (aanschaf of bouw, ophangen, tellen).
- Het verzamelen van telgegevens van vleermuiskasten in Gelderland.

In 2014 waren de volgende projecten bekend waar grotere aantallen vleermuiskasten zijn geplaatst. In alle gevallen worden de kasten geteld door leden van VleGel. Een kast wordt als gebruikt genoteerd als er vleermuizen of mest in is aangetroffen.

Het ophangen van vleermuiskasten (Foto: Rob Nijman)

Arnhem - Warnsborn

In 2011 zijn 23 ronde houtbeton kasten (Schwegler 2FN) opgehangen op Landgoed Warnsborn t.b.v. het Zoogdieratlasproject. Eind 2011 en begin 2012 is beide malen 1 vleermuis aangetroffen. Begin 2013 is alleen in die twee kasten vleermuis mest gevonden, maar in najaar 2013 bleek dat meerdere kasten waren gebruikt. Vleermuizen werden toen in vijf kasten gevonden en mest in nog een aantal andere. De telronden van 2014 zijn gehouden in april en oktober, het zou beter zijn meer rondes te doen en ook in de zomer. De rosse vleermuis betekende de vijfde aangetroffen soort in dit gebied, al werd eerder in een kast mest gevonden waarbij aan deze soort werd gedacht; in eerdere jaren werden gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis aangetroffen. In meerdere kasten werden oorkruipers gevonden en in enkele hoornaarwespennesten of naaktslakken.

	2014	2013	2012	2011
Aantal telronden	2	3	1	1
Aantal kasten gebruikt	7	9	1	1
Hoogste aantal dieren in 1 ronde	5	8	2	1

Hoogste aantal dieren per soort, in 1 ronde:				
Gewone grootoorvleermuis	-	-	1	1
Franjestaart	2	1	1	-
Gewone dwergvleermuis	2	3	-	-
Ruige dwergvleermuis	-	5	-	-
Rosse vleermuis	1	-	-	-

Epe / Emst

In 2010 zijn in Epe en Emst, t.b.v. vleermuisonderzoek, door de plaatselijke KNNV, 18 ronde houtbeton kasten (Schwegler 2FN) opgehangen op een drietal begraafplaatsen.

	2014	2013	2012	2011	2010
Aantal controlerondes	7	6	6	7	6
Aantal kasten gebruikt	14	12	9	12	7
Hoogste aantal dieren in 1 ronde	9	18	14	12	3
Hoogste aantal dieren per soort, in 1 ronde:					
Gewone grootoorvleermuis	6	16	11	8	2
Gewone dwergvleermuis	3	2	3	4	1
Rosse vleermuis	-	-	-	-	1
Franjestaart	1	1	-	-	-
Ruige dwergvleermuis	-	1	-	-	-
Laatvlieger	1				

In 2014 is een nieuwe soorten in de kasten vastgesteld: de laatvlieger. Dat brengt het aantal soorten op 6. Het aantal vleermuizen is behoorlijk lager dan vorig jaar. Het verschil zit vooral in de afname van het aantal grootoorvleermuizen.

In de zomer van 2013 zijn 24 door de Vleermuiswerkgroep Gelderland gekochte kasten opgehangen. Daar zijn na twee jaar nog geen vleermuizen aangetroffen.

In dat voorjaar zijn in het centrum van Epe 8 vleermuis kasten opgehangen als mitigerende maatregel. Er zijn na 15 controlerondes nog geen vleermuizen in vastgesteld.

Nieuw Milligen

In 2010 zijn hier 47 kasten opgehangen van verschillende types. In de omgeving is een aantal jaren een Bechstein's vleermuis aangetroffen in een winterverblijf en met het project wordt gehoopt ook in de zomer Bechstein's vleermuizen aan te treffen. Tot op heden is dat echter nog niet het geval. In 2011 zijn 12 kasten verplaatst en 16 extra kasten opgehangen. Tevens is van een flink aantal kasten de invliegopening verkleind, met name om vogels te weren. In 2013 hangen er totaal 51 mogelijk bruikbare kasten.

Het aantal bezette kasten is in 2014 weer flink toegenomen, waarbij de kasten grotendeels werden gebruikt door grootoorvleermuizen.

	2014	2013	2012	2011	2010
Aantal telronden	2	2	4	6	-
Aantal kasten gebruikt	10	6	28	23	18
Hoogste aantal dieren in 1 ronde	25	15	47	19	22
Hoogste aantal dieren per soort, in 1 ronde:					
(Gewone) grootoorvleermuis	14	-	17	12	14
Gewone dwergvleermuis	15	13	29	15	12
Ruige dwergvleermuis	1	-	-	-	1
Franjestaart	-	1	1	1	-
Laatvlieger	-	1	-	-	-

Zevenaar

Eén van onze leden heeft in 2007 een vleermuiskast die over was aan zijn woning opgehangen. Aanvankelijk werd de kast bevolkt door ca. 7 gewone dwergvleermuizen, maar dit aantal breidde zich gestaag uit, echter in 2013 nam het aantal weer iets af:

2010: 34
2011: 47
2012: 60
2013: 45
2014: 37

De kast wordt 1x per jaar, eind mei begin juni, gecontroleerd. In mei waren er dit jaar een aantal koude nachten, waarna alle dieren verdwenen waren.

Bosvleermuis uit vleermuiskast van de Oase (foto: Ruud Kaal)

Hoenderloo

Op het terrein van voormalig camping de Oase zijn in maart nog 12 vleermuiskasten (Schwegler 1FS, houtbeton met verkleinde invliegopening) opgehangen. In oktober waren deze kasten al in gebruik door gewone dwergvleermuizen. In 2014 waren alle kasten bezet en werd er in één van de zelfs en bosvleermuis (mannetje) aangetroffen.

	2014	2013
Aantal controlerondes	3	4
Aantal kasten gebruikt	12	8
Hoogste aantal dieren in 1 ronde	43	29
Hoogste aantal dieren per soort, in 1 ronde:		
Gewone dwergvleermuis	42	29
Bosvleermuis	1	-

Beekbergerwoud

In mei van dit jaar zijn er 33 vleermuiskasten opgehangen in het Beekbergerwoud, een deels nieuw ingericht gebied van Natuurmonumenten. Het betreft Schwegler-kasten van de modellen 3FN, 2FN en een platte FF-kast.

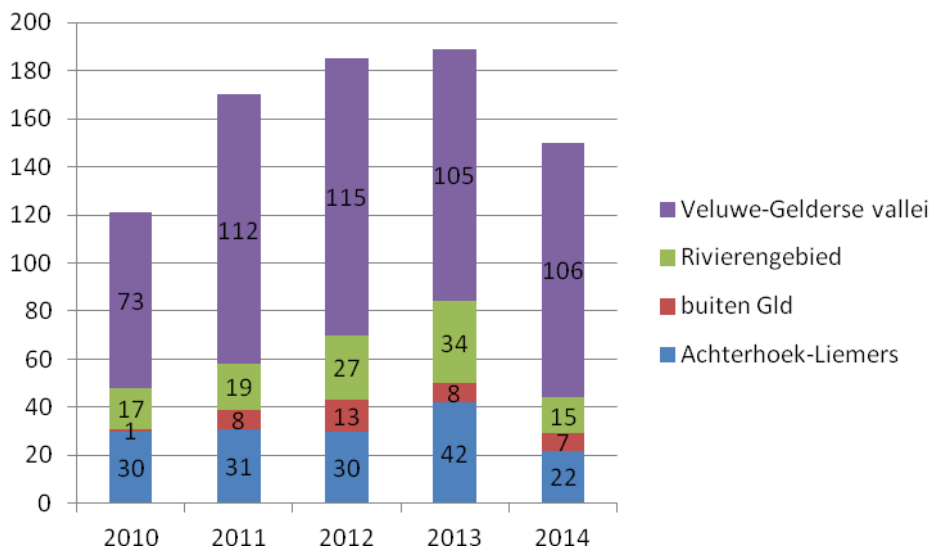
Bij een controle in oktober bleken de kasten nog niet bezet.

9. Afhandeling vleermuismeldingen

In Gelderland worden meldingen van vleermuizen die zijn gevonden of overlast veroorzaken, afgehandeld door een groep van circa 100 personen, waarvan de meesten speciaal hiervoor zijn opgeleid. Het betreft een gezamenlijk project van Stichting Landschapsbeheer Gelderland en VleGel. Het project wordt gefinancierd uit bijdragen van gemeenten. Eind 2013 participeerden 32 van de 56 Gelderse gemeenten. Daarentegen zijn er nog 7 gemeenten die wel een eigen meldpunt hebben, maar niet financieel aan het project bijdragen, waaronder een grote gemeente als Apeldoorn.

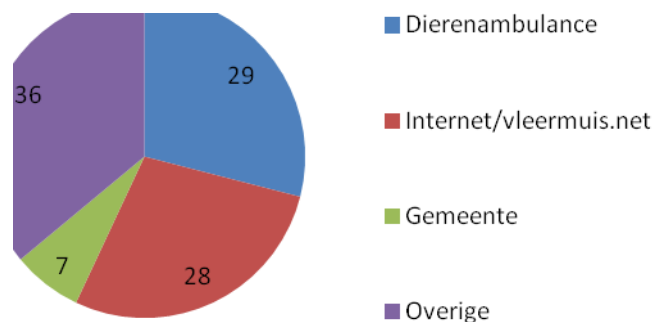
Aantal meldingen

In 2014 zijn 150 meldingen afgehandeld. Dat is minder dan de 182 meldingen van 2013. In 35 van de 56 gemeenten zijn meldingen afgehandeld. Dat zijn er 6 minder dan in 2013. Gemeenten met 10 of meer meldingen waren Apeldoorn (41) en Arnhem (12). Met 71% van de meldingen was de Veluwe / Gelderse Vallei opnieuw het gebied met de meeste meldingen. Hier nam het aantal meldingen zelfs toe, terwijl dat in de andere regio's behoorlijk afnam.

Wijze van contact

Zoals gebruikelijk kwamen de meeste meldingen via de dierenambulances het netwerk binnen. Andere belangrijke contactpunten zijn internet en de gemeente. De overige kanalen betreffen een grote diversiteit van meldpunten.

Bezoeken

Van de 150 meldingen zijn er 115 bezocht. Dat is 76% van het totaal aantal meldingen en dit aandeel blijkt door de jaren heen zeer constant. Bij de overige meldingen volstond telefonisch advies.

Soorten in 2014

Soort	Aantal meldingen			
	2014	2013	2012	2011
Gewone dwergvleermuis	87	100	100	85
Laatvlieger	22	30	24	28
Gewone grootoorvleermuis	8	10	10	6
Rosse vleermuis	2	1	-	3
Ruige dwergvleermuis	2	5	2	2
Baardvleermuis	-	-	-	1
Tweekleurige vleermuis	-	-	1	-
Onbekend	29	39	49	45

Gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis vormen nog steeds de top-3 van meest gemelde soorten.

Het aantal meldingen dat een groep vleermuizen betreft is in 2014 weer procentueel toegenomen, Toch betreft tweederde van het aantal meldingen nog steeds 1 dier.

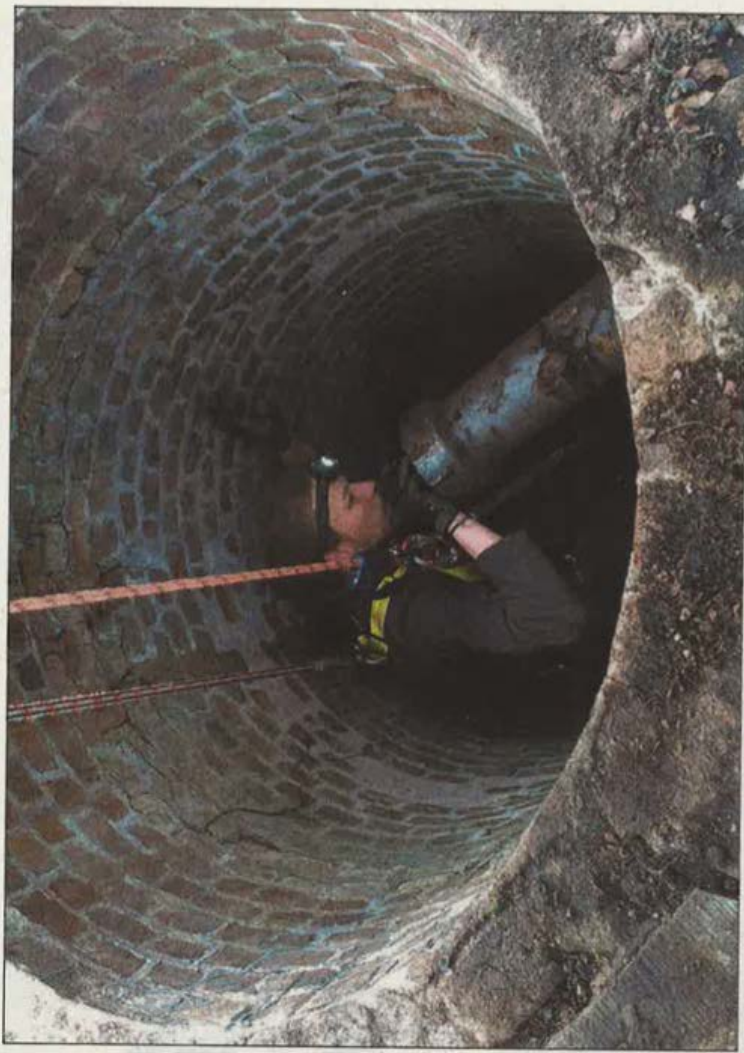
Aantal dieren per melding	2014		2013		2012		2011	
Meldingen met 1 dier	115	77%	124	68%	136	73%	119	70%
Meldingen met meer dan 1 dier	23	15%	32	18%	20	11%	34	20%
Aantal nul of onbekend	12	8%	26	14%	30	16%	17	10%
Totaal	150	100%	182	100%	186	100%	170	100%

Rabiës

Rabiës (hondsdolheid) is een dodelijk virus dat overleeft in dieren en op mensen kan worden overgebracht. Het klassieke rabiësvirus zoals dat van honden bekend is, komt al tientallen jaren niet meer in Nederland (en West-Europa) voor. Er zijn wel 2 verwante virustypen die uitsluitend bij Europese vleermuizen voorkomen (EBLV-1 en EBLV-2).

Tot 2012 werden alle vleermuizen waarmee bijt- of handcontact was geweest (mens en huisdier) onderzocht op EBLV-1 en EBLV-2 door het Centraal Veterinair Instituut in Lelystad. In 2012 zijn er tweemaal wijzigingen geweest in het protocol. Gevallen van alleen handcontact hoeven niet meer te worden onderzocht. Dit voorkomt veel onnodige euthanasie. Ook alle contacten tussen vleermuizen en huisdieren hoeven niet meer te worden gemeld. Voortaan hoeven alleen nog bijtcontacten tussen mens en vleermuis te worden gemeld. In 2013 zijn daardoor veel minder vleermuizen getest. In 2014 zijn zelfs helemaal geen vleermuizen getest.

Bijlage 1: Media

■ Een vrijwilliger daalt af in een waterput in Ugchelen om vleermuizen te tellen. foto Marika Visser

De put in om vleermuizen te tellen

APELDOORN - Een vrijwilliger van Staatsbosbeheer daalt af in een 30 meter diepe waterput. Het ding staat in een weiland bij Ugchelen en is recent gerestaureerd. De vrijwilliger is op zoek naar vleermuizen. Dat alles in het kader van de wintertelling van deze zoogdieren. Omdat ze in winter slaap verkeren is deze periode een

mooi moment om ze zonder stroren te tellen. Staatsbosbeheer heeft een aantal van deze winterverblijven onder haar hoede. Op de Slangenburg (Achterhoek) staat bijvoorbeeld een oude NAM bunker die op de nominatie voor sloop stond. Toen de oude toegangsdeuren werden geopend, bleek een vleermuis in

de bunker te huizen. Besloten werd dat de bunker mocht blijven en dat deze werd omgebouwd tot vleermuiskelder.

In de Ugchelense put werden 14 watervleermuizen en drie baardvleermuizen aangetroffen. Beide soorten zijn betrekkelijk zeldzaam, maar staan niet op de rode lijst van beschermde soorten.

Vleermuiskelder 'bewoond'

In de vleermuizenkelder aan De Meent in Epe heeft een grootoorvleermuis zijn intrek genomen. Op de foto is de grootoorvleermuis te zien in één van de gatenblokken. In 2010 is de vleermuizenkelder door scholieren van de RSG gebouwd en later in dat jaar officieel geopend door Wethouder Joop van Nuijs.

Help, er is een vleermuis in huis!

Vleermuis in huis? Vrijwilligers van het vleermuisnetwerk Gelderland biedt hulp.

door **Esther van Wieren**

VLEERMUIS - Met zo'n nieuwe vrijwilligersclub breidde de regionale vleermuiswerkgroep Gelderland uit over een groot deel van de provincie. Met de hulp van vrijwilligers in huis wordt onderzocht of er vleermuizen zijn in Nederland bij de wet beschermd. Op de website zijn er nu diverse vrijwilligers actief. Het groot netwerk van vrijwilligers is belangrijk, zodat mensen altijd in hun eigen huis terecht kunnen als er een vleermuis in de slaapkamer of op zolder zit, vertelt Anja van Haren, coördinator van het vleermuisnetwerk van Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG). Iemand die in contact is, wil eerst weten of het om een vleermuis gaat. Het is een vrijwilliger niet thuis, dan kan de volgende worden gebeld. We willen voorkomen dat een bewoner de vleermuis zelf de hand afhaakt en het dier doodt. Het vleermuisnetwerk heeft de SLG en de Vleermuiswerkgroep Gelderland (VleG) opgericht in samenwerking met Gelderse gemeenten om inwoners met betrekking tot vleermuizen op te lossen. Iedere gemeente behoort een meldpunt te hebben voor vleermuisproblemen. Maar elke inwonende gemeente heeft zo'n meldpunt. In dit geval zal de telefonist eerst vragen of er een vleermuis in huis is. Het contact wordt gemaakt met een van de vrijwilligers uit de gemeentelijke afdeling van de website.

De Grootvleermuis. Foto: J. van Haren / Landschapsbeheer Gelderland

Jaar wordt in Gelderland melding gemaakt van een vleermuis in huis. Een groot deel van de meldingen komt uit de regio Veluwe en Gelderse Vallei. Meestal gaat

om de Grootvleermuis, dieren of zo'n klein kalander. In de gemeente Aalten werd in 2013 een vleermuis gevonden. Het was een Grootvleermuis. Het was een Grootvleermuis. Het was een Grootvleermuis.

'Eng? Ze doen niets, ze vallen heus niet aan'

VAASEN - Jan Hop uit Vaassen is een van de vijf nieuwe vrijwilligers in deze regio. Tijdens zijn werk als terreinbeheerder bij Vliet kwam hij de afgelopen jaren op diverse locaties al eens vaker vleermuizen tegen.

Het zijn inderdaad dieren, die op zijn minst vliegend nog niet gekruiken. En Vaassen is een regio met veel vleermuizen. Ze kunnen worden geïdentificeerd. Het is niet de bedoeling om ze te verwijderen. Het is belangrijk om ze te beschermen. Het is belangrijk om ze te beschermen. Het is belangrijk om ze te beschermen.

Nou! Aanraken, maar voorzichtig en stukje karton achter het dier schuiven

Wanneer je een vleermuis tegenkomt, is het belangrijk om voorzichtig te zijn. Het is belangrijk om voorzichtig te zijn. Het is belangrijk om voorzichtig te zijn.

Oostspronkelijk

9 - 10 december 2014

Wekelijkse bijlage van de weekbladen van De Gelderlander, De Stentor en Tubantia

Gek op vleermuizen

Wie op zomeravonden in de schemer vleermuizen met hoge snelheid door de tuin ziet vliegen heeft vaak geen idee dat er echte professionele vleermuis deskundigen zijn. De Stichting Landschapsbeheer Gelderland heeft de afgelopen jaren veel cursussen en informatieavonden gegeven. Het doel was om per plaats of dorp in Gelderland één eigen vleermuisdeskundige op te leiden. Voor Putten is dat Kristina Drost (48) geworden.

Op de vraag waarom iemand zo vol passie is over vleermuizen en zelfs vleermuisdeskundige wil worden volgt een serieus antwoord.

Kristina verteld: "Veel mensen denken bij het zien rond de schemer van vleermuizen al snel aan enge bestjes die sinds mensenheugenis in verband worden gebracht met duivels, vampieren en ongeluk. Het zijn hoog ontwikkelde dieren en best schattig. Het is ook het enige diersoort wat kan vliegen en een zoogdier is. Ook is het verhaal dat ze in je haar willen vliegen onzin. Hun echogeluid wat ze zelf uitzenden zal altijd een persoon herkennen. De vleermuis zal dan op tijd weer een wending maken. Mijn passie voor de vleermuis is ontstaan toen ik jaren geleden een dode vleermuis vond. Het is een prachtig bestje om te zien. Ik heb zo en zo al een klik met de natuur. Ik was ook al jaren bezig geweest met het houden van bijen. Dat is ook al zo een wonderlijk bestje. Na het vinden van het vleermuisje ben ik mij in dit bijzondere bestje gaan verdiepen. Toen ik jaren later zag dat Landschapsbeheer Gelderland cursussen ging geven en mij verder kon verdiepen in de verschillende soorten van de vleermuis wilde ik deelnemen. Op kasteel Rozendaal bij Velp heb ik leren luisteren naar verschillende signalen met

Kristina op de ladder. Onder de dakgoot laat ze een ventilatie spouw zien waar vleermuizen zelfs doorheen passen

de batdetector. Je hebt de gewone Dwergvleermuis die weegt maar tussen de 5 en 8 gram. Deze soort zie je het meest om onze woningen op insecten jagen. Dan heb je de Laatvlieger met een spanwijdte van ruim 30 cm. Als laatste de gewone Grootvleermuis en de Meervleermuis. Vleermuizen kunnen overlast bezorgen als ze in je huis willen nestelen. De kleine soorten kunnen door de kleinste openingen zoals in een isolatie voegspouw. Poep van vleermuizen geeft vaak al aan dat ze in je huis zitten. Vleermuizen worden ook wel eens in een slaapkamer of overige woonruimte gevonden. Om zulke problemen op te lossen is het belangrijk onze stichting Vlieg in te schakelen. Mensen of kinderen moeten nooit een vleermuis die gevonden is zelf beetpakken. Uit angst omdat ze eigenlijk niets zien kunnen ze bijten."